

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 159/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/24/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/24/2021. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 450 eur, ako aj náhradu trov konania. Vzhľadom na privilegovaný charakter predmetu napadnutého konania sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vec prerokoval mimo poradia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 6. augusta 2021 domáhal náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia proti žalovanej v 1. rade Univerzitnej nemocnici Martin a žalovanej v 2. rade Ústrednej vojenskej nemocnici SNP Ružomberok – FN.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 11C/24/2021-806 z 28. septembra 2023 žalobu v celom rozsahu zamietol. Dňa 6. novembra 2023 podal sťažovateľ odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Dňa 4. marca 2024 sťažovateľ zistil, že okresný súd nepredložil spis s odvolaním na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline ako odvolaciemu súdu.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný súd nepostupoval efektívne a bez zbytočných prietáhov. V napadnutom konaní ani po dvoch rokoch a siedmich mesiacoch okresný súd právoplatne nerozhodol, pričom po podaní odvolania proti rozsudku z 28. septembra 2023 okresný súd nepredložil súdny spis odvolaciemu súdu ani k 4. marcu 2024, t. j. ani po uplynutí štyroch mesiacov od podania odvolania, čím porušil označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

5. Napadnuté konanie nie je ani po dvoch rokoch a siedmich mesiacoch právoplatne skončené. Pokiaľ ide o nedoručenie spisu odvolaciemu súdu, možno konštatovať, že od konca januára 2024 nemal okresný súd objektívny dôvod na uvedenú nečinnosť, a to aj so zohľadnením maximálnych lehôt na doručovanie do vlastných rúk a možnosti vyjadrenia k vyjadreniu protistrany (§ 374 Civilného sporového poriadku).

6. Sťažovateľ navrhol vydať medzitimný rozsudok, že je daný jeho nárok proti žalovaným na náhradu škody, náhradu nemajetkovej ujmy, náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (čo sa týka právneho základu uplatňovaného nároku formou uplatňovanej morálnej satisfakcie, ako aj formou uplatňovanej relutárnej náhrady) a že je daná povinnosť žalovaných nahradiť sťažovateľovi trovy konania v rozsahu 100 %. V konečnom rozsudku navrhoval zaviazat' žalované spoločne a nerozdielne zaplatiť mu z titulu náhrady škody sumu 11 884,18 eur, žalovanú v 1. rade zaviazat' zaplatiť sťažovateľovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 80 000 eur, žalovanú v 2. rade zaviazat' zaplatiť sťažovateľovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 80 000 eur, zaviazat' žalované spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi z titulu náhrady za bolesť jednorazové odškodnenie vo výške určenej znaleckým posudkom a tiež zaviazat' ich nahradiť trovy konania v rozsahu 100 %.

7. V danej situácii sťažovateľ nemá k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy. Takýmto právnym prostriedkom nie je ani sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, čo vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

8. Predmetom napadnutého konania je náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Uvedené spory sú spravidla skutkovo zložitejšie a náročnejšie na dokazovanie s potrebou znaleckého dokazovania. Napriek tomu ide o klasickú agendu civilných súdov so stabilizovanou judikatúrou obsahujúcu metodiku postupu a prerokovania týchto nárokov súdmi. Žiadna skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania (dva roky a sedem mesiacov) bez právoplatného rozhodnutia vo veci a ani neefektívny postup okresného súdu spočívajúci v nepredložení veci odvolaciemu súdu ani po štyroch mesiacoch od podania odvolania. Vzhľadom na predmet konania je vyriešenie sporu pre sťažovateľa významné z finančného hľadiska, ale aj zo psychického hľadiska. Až právoplatným rozhodnutím vo veci samej sa odstráni stav dlhoročnej právnej neistoty.

9. Správanie sťažovateľa ako žalobcu nijako neprispelo k celkovej dĺžke napadnutého konania. Na jeho ťarchu nemožno hodnotiť ani jeho aktívny procesný postoj v napadnutom konaní.

10. Z prehľadu napadnutého konania vyplýva, že okresný súd postupoval neefektívne a nesústredene a zaťažil konanie zbytočnými prietahmi. V prerokúvanej veci neexistujú také

okolnosti, ktoré by ospravedlnili doterajšiu dĺžku napadnutého konania. Práve naopak, existujú okolnosti, na základe ktorých je okresný súd povinný konať s osobitnou rýchlosťou.

11. Vymedzené skutkové okolnosti odôvodňujú podľa sťažovateľa aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Výška finančného zadosťučinenia nemá byť príliš nízka, svojou výškou má na štát pôsobiť „*generálno-preventívne a výstražne...*“.

12. Pokiaľ ide o určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ poukazuje na metódu výpočtu, ktorý uviedol ESLP v rozsudku vo veci Apicella proti Taliansku z 29. 3. 2006, podľa tohto výpočtu by sa malo vychádzať z „*výpočtového základu v sume medzi 1.000,- až 1.500,- EUR za rok konania (nie za rok prietahu)*“.

13. Sťažovateľ tiež poukazuje na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011, ktoré upravilo pravidlá zjednocujúce odškodňovanie za neprimerane dlhé prietahy v súdnych, ako aj správnych konaniach. Sumy uvedené v tomto stanovisku sťažovateľ navrhuje upraviť o úroveň inflácie za čas, ktorý uplynul od jeho prijatia.

14. Na tomto základe sťažovateľ považuje za relevantnú nasledujúcu metódu výpočtu výšky finančného zadosťučinenia:

„- 700,- Eur až 930,- Eur za jeden rok konania...

- 350,- Eur až 462,- Eur za jeden rok konania v priebehu prvých dvoch rokov konania...

- prípustné zvýšenie o 50%, aby bol zachovaný vzťah primeranosti medzi utrpenou ujmom a poskytovaným odškodnením;

- prípustné zvýšenie o 20 % za to, že na prietahoch v konaní nemajú žiadne zavinenie sťažovateľ;

- prípustné zvýšenie o 20 % za to, že na prietahoch má zas zavinenie porušovateľ.“

15. Použijúc uvedený postup výpočtu, sťažovateľ uvádza, že je potrebné zohľadniť celkovú dĺžku napadnutého konania, t. j. počet rokov a mesiacov. V jeho prípade prichádza do úvahy zvýšenie týchto súm o 50 % z dôvodu predmetu konania a jeho významu pre sťažovateľa, zvýšenie o 20 % z dôvodu, že sťažovateľ prietahy nijako nezavinil, a zvýšenie o ďalších 20 % z dôvodu, že na prietahoch má priame zavinenie okresný súd.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

17. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej

je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (napr. body 9 a 13) uvádza, že v predmetnej veci podal žalobu 6. augusta 2021. Uvedené tvrdenie nezodpovedá skutočnostiam, ktoré vyplývajú z priloženého rozsudku okresného súdu z 28. septembra 2023. Okresný súd v bode 1 rozsudku uviedol, že žaloba sťažovateľa bola doručená 11. októbra 2021. Žalovaná v 1. rade v rámci svojej repliky (bod 34 na s. 28 rozsudku) uviedla (v rámci argumentácie o účelovosti postupu sťažovateľa), že (prvá) žaloba sťažovateľa bola doručená okresnému súdu 9. augusta 2021 a konanie o nej bolo vedené pod sp. zn. 15 C 43/2021. Dňa 2. septembra 2021 bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, ktorý ale nezaplatil. Okresný súd následne 30. septembra 2021 zastavil konanie. Dňa 5. októbra 2021 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie „*Vzdanie sa podania sťažnosti*“ proti uzneseniu o zastavení konania. Následne podal sťažovateľ totožnú (druhú) žalobu – doručení okresnému súdu 11. októbra 2021, rozhodovanie o ktorej je predmetom napadnutého konania. Z tohto hľadiska napadnuté konanie začalo 11. októbra 2021 (§ 156 Civilného sporového poriadku), pričom okresný súd rozhodol rozsudkom 28. septembra 2023, t. j. po uplynutí necelých dvoch rokov. Uvedené trvanie napadnutého konania po vydaní prvého meritórneho rozhodnutia považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľné, a to aj s prihliadnutím na privilegovaný predmet napadnutého konania spojený s požiadavkou urýchleného prejednanie veci, ako aj na skutkovú a právnu náročnosť veci.

20. V tomto smere ústavný súd poukazuje na rozhodovacia prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Tento odkaz má svoju relevanciu aj v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

21. Ústavný súd prihliadol aj na to, že v napadnutom konaní okresný súd riešil aj procesnú otázku oslobodenia od súdnych poplatkov. Vyšší súdny úradník okresného súdu priznal uznesením z 13. decembra 2021 sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku za žalobu v rozsahu 80 %. Sťažovateľ podal 22. decembra 2021 proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu uznesením z 25. januára 2022 zamietol, pričom toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 31. januára 2022 (body 11 a 12 rozsudku). Okresný súd vykonal dve pojednávania – 4. mája 2023 a 28. septembra 2023 (bod 38 na s. 30 rozsudku), pričom na druhom pojednávaní meritórne rozhodol.

22. Pokiaľ ide o postup okresného súdu po podaní odvolania sťažovateľa, ide o úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že 4. marca 2024 zistil, že

súdny spis nebol predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, t. j. ani 4 mesiace po podaní odvolania. Uvedené tvrdenie nekorešponduje so zisteniami ústavného súdu. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že okresný súd predmetný súdny spis odoslal krajskému súdu 21. februára 2024. Krajskému súdu bol súdny spis v predmetnej veci doručený 22. februára 2024. Uvedenej veci bola pridelená spisová značka 11 Co 19/2024. Od doručenia odvolania sťažovateľa (7. novembra 2023) do odoslania spisu krajskému súdu (21. februára 2024) uplynuli necelé štyri mesiace. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že okresný súd v uvedenom období v štandardných lehotách vykonával úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní. Dňa 9. novembra 2023 vydal uznesenie o povinnosti sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok za odvolanie spolu s príkazom na zaplatenie súdneho poplatku a v ten istý deň doručoval odvolanie sťažovateľa žalovaným a intervenientovi. Dňa 20. novembra 2023 podal sťažovateľ žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku a 24. novembra 2023 podal sťažnosť proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Dňa 29. novembra 2023 bol sťažovateľ oslobodený od súdneho poplatku za odvolanie v rozsahu 80 %. Dňa 5. decembra 2023 sťažovateľ doplnil prílohy k sťažnosti proti uzneseniu o súdnom poplatku. Dňa 15. decembra 2023 sťažovateľ doručil vyjadrenie k doručeným vyjadreniam protistrán. Okresný súd uznesením z 12. januára 2024 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o súdnom poplatku. Následne uznesením z 1. februára 2024 okresný súd zmenil uznesenie z 12. januára 2024 tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v rozsahu 20 %. Sťažovateľ doručil potvrdenie o zaplatení súdneho poplatku 2. februára 2024. Postup okresného súdu ako súdu prvej inštancie v odvolacom konaní nepovažuje ústavný súd za ústavne neakceptovateľný. Relevantné je tiež to, že v čase podania ústavnej sťažnosti už netrval sťažovateľom namietaný stav (nepredloženie veci odvolaciemu súdu).

23. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

24. Vzhľadom na predmet napadnutého konania ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a prerokoval jeho ústavnú sťažnosť mimo poradia (§ 54 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Maďar
predseda senátu